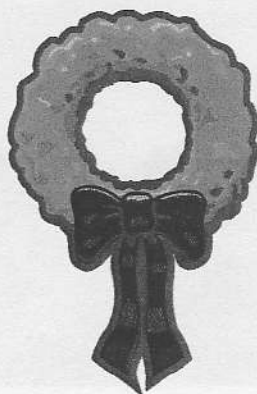
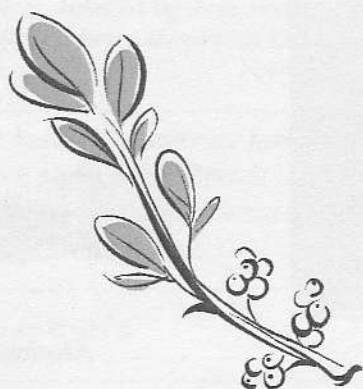

Vi ønsker alle våre medlemmer God Jul og Godt Nytt År

Malt av Laila Harnestad 2001

Leder'n har ordet!

En hyllest til oss sjøl.

Nok et aktivt år i historielaget er snart tilbakelagt. Det er med stolthet vi kan se tilbake også på dette året. Vi har igjen bidratt til at historien til bydelen vår er blitt tatt vare på og fått ny betydning for mange med hjertet på Vålerenga. Laget har aktivt bidratt til to bokutgivelser om Vålerenga. Idretten har blitt rikt dokumentert i ei praktbok. I tillegg har vi sørget for at LHL (Landsforeningen for hjerte- og lungesyke) ga ut et flott hefte om tuberkulosen. All ros til Jarle Teigøy, Bjørn Arild Gjerdalen og Arne Mustad Sørensen og alle de andre som har vært med på bokprosjektene.

Igjen har vi fått til en fin kalender, takket være at folk kommer til oss med de gamle bildene og fortellingene sine. Vi synes dette er et flott produkt som vi kan være stolte over. Et skår i gleden er det derfor at vi sliter mer enn tidligere med salget av denne. Det er ikke like lett å få noen til å selge for oss, og styret må bruke mer av sin tid for at vi skal få dekket utgiftene til produksjonen av kalenderen. Mulig at vi må tenke på andre måter enn det vi hittil har gjort.

Vi oppfordrer de som ikke har kjøpt kalenderen,

om å kjøpe den. Den er kjempefin å bruke bl.a. som julehilsen.

Jeg vil også få lov til å gi styret en honnør for alt dere bidrar med. Utenom styret er det også andre medlemmer som bidrar på sin måte. Takk til dere alle, dere er fantastiske å jobbe sammen med. Historielaget har blitt en betydelig kulturspreder i denne delen av byen. Responsen på det vi får til, er formidabel både fra medlemmer og andre.

Historielaget har igjen forlenget leiekontakten med Vålerenga Bydelshus. Dette er vårt tilholdssted selv om vi mange ganger kunne ønske oss mer plass. Jeg tenker da på både arkiveringsplass, utstillingsplass og lokalet vi bruker til medlemsmøtene våre. Vi blir nok nødt til også framover å holde noen av arrangementene våre i andre lokaler. Den vellykkede bokkaféen som vi hadde i november, er et godt eksempel på det siste.

Med disse ord vil jeg på vegne av styret få ønske alle medlemmene god jul og godt nytt år. Vi håper at dere også i 2004 er med oss i like stor grad.

Even Haugseth

Etterstadgt. 8

Vi fikk bildet av Solveig Johnson i New Jersey i USA. Hun har bodd i USA i 80 år og har framdeles god kontakt med Vålerenga.

Fotoutstillingen 11. og 12. oktober 2003.

Historielagets tradisjonelle og meget populære fotoutstilling ble avviklet helgen 11.-12. oktober i Konfirmantsalen på Prestegården.

Utstillingen omfattet naturligvis en god del av våre gamle bilder, men fra medlemmer og andre interesserte har historielaget det siste året fått anledning til å avfotografere gamle familiebilder, klassebilder, fra bedrifter etc. Det er alltid moro å kunne presentere nye ting og denne gang ble det virkelig trangt om plassen flere steder. De mest populære var uten tvil alle de nye klassebildene fra Vålerenga skole. Flere alderstrinn av både jente- og gutteklasser trakk til seg begeistrede besøkene og mange fant seg selv igjen på bildene. Vi fikk samlet inn en rekke navn, som skal plasseres ved de enkelte bildene etter hvert.

Gamle familiebilder fra Svendengen, bilder av den kjente og kjære familiedoktoren Arner, Møller og Larsens første fabrikklokaler - og situasjonsbilder fra arbeid- og fritid ble alle godt mottatt. Det ble også den spesielle utstillingen i forbindelse med VIFs 90-årsjubileum – en lang sammenhengende

vegg med bilder fra populære idrettsgrener. Mange benyttet også anledningen til å ta en kikk i fotoalbumene – i selskap med en kopp kaffe og Vålerengas beste vafler.

Nytt av året var en "miniutstilling" av eldre kjøkenutstyr. Et gammelt bord var dekket med brodert duk og kopper, spann, kjeler og mye annet fra ca. 50-60 år tilbake. Gamle broderte pyntehåndklær var hengt opp i denne spesielle kroken og fikk mange til å minnes bestemors koselige kjøkken. Historielagets egen bok "Vålerenga – bydel med sjel" og VIFs jubileumsbok "Fra Sotahjørnet til Bohemen" samt kalenderen for 2004 var lagt fram for salg.

Det var også anledning til å bestille bilder og få avfotografert medbrakte foto.

Fotoutstillingen var godt besøkt begge dagene, stemningen var god – kaffe og vafler gikk unna i stort tempo, og Vålerenga Historielag kan nok en gang notere seg for et vellykket arrangement.

Björg Staal

Solveig Aakervik og Arne Mustad Sørensen på fotoutstillinga. Til høyre en gammel kjøkkeninnredning.

Foto: Laila Normann Christiansen

Den heldige vinner av lotteriet under fotoutstillingen var: Berit Brandt i Jordal Terrasse Vi gratulerer så mye! Gevinsten som hun valgte seg, var en våre flotte bøker

Fru Detektiv

Nå er det ikke sånn at bibliotekaren i Munchmuseet i utgangspunktet visste om vår Vålerenga-interesse og sendte oss disse kopiene helt tilfeldig.

Nei, det begynte med "boka" og at en av de "gamle" Vålerengabeboere sendte oss et avisutklipp fra Aftenposten onsdag 19. september 1979. Det handlet selvsagt om brannen og hvilken tragedie det var at Emanuel Vigelands freskomalerier gikk tapt. I et avsnitt står det blant annet at direktør Alf Bøe i Oslo kommunes kunstsamlinger om at et utkast til Vålerenga kirke skal befinne seg som altertavle i Lille Tøyen kirke.

Lille Tøyen kirke, Tøyenkirken, Hasle kirke på Lille Tøyen?

Vi ringte flere telefoner, blant annet til Kirkedepartementet. Hvor var denne altertavlen? Nå vet vi at navnet "Lille Tøyen kirke" egentlig skal være Tøyen Småkirke og det fikk vi greie på etter en telefon til Oslo Kommunale kunstsamlinger. Der traff vi ikke Alf Bøe, men hyggelige Inger Engan i biblioteket. Hun sendte alt hun hadde om Emanuel Vigelands forhold til Vålerenga kirke. Hun sendte også en innbydelse til åpningen av Munch-museets 40-års jubileum. Vi tok med kalender til henne.

Sånn kan det gå når en får en liten opplysning tilsendt av et interessert medlem som fører til spennende opplysninger om vår kjære bydels historie.

Anne Teppen

Bokkafe på Smia Galleri

Som en hyggelig avslutning på møtevirksomheten i 2003, ønsket styret å invitere medlemmene til et noe annerledes treff – nemlig til bokkafé.

Vertskapet i Smia Galleri Opplandsgata 19 stilte sine lokaler til vår disposisjon mandag 17. november. Ingen av oss hadde vært med på noe liknende tidligere, men vi gikk til oppgaven med krum hals og godt humør.

Programmet var klart: vi skulle presentere bøker med tilknytning til Vålerenga, det skulle være opplesning og salg.

Invitasjonen til møtet var kun sendt til historielagets medlemmer, vi torde simpelthen ikke å gå ut med plakater eller annen publisasjon. Og godt var det.

Deltakelsen var overstrømmende. I god tid før klokka 19:00 strømmet medlemmene til, og lokalene ble raskt fullsatt.

Fantastisk! Det var mellom 110 og 120 personer som ønsket å være med på dette arrangementet. Smia Galleri kunne by på øl, vin, mineralvann og kaffe - og enkel varmrett hadde de også laget i stand.

Even Haugseth ønsket alle velkommen og fortalte litt om hva som skulle foregå utover kvelden. I hovedsak skulle vi få presentert bøker med tilknytning til Vålerenga, med opplesning fra disse, men også et par andre bøker ville bli omtalt.

Først ute var Finn Holden med sin bok om

Oslo Vålerengens Kirke og Skole.
3053

EMERET J. W. KUENHOLDT
FOT. WARDENÆR

Bokkafe på Smia Galleri forts..

"Akergårder i Oslo". Han hadde tatt for seg skjebnen til mange av gårdene som ble liggende i Oslo kommune etter sammenslåingen med Aker i 1948. En del av disse er tatt vare på og ligger ofte som en enklave i drabantbyene. Mange er i bruk som forsamlingshus, barnehager eller liknende, mens noen dessverre er helt borte. Ganske få har gårdsdrift fremdeles.

Marit Opsahl Grefberg leste fra vår egen bok "Vålerenga – bydel med sjel". Hun foredro med stor innlevelse et par kapitler fra historien om "Østkantunger", som beskriver livet i Totengata før krigen – fortalt av Liv Helsaa. Her kommer vi tett innpå et liv og en oppvekst i en familie med trang økonomi, mange barn og alkoholmisbruk. Uten samhold og vennskap ville dagene vært enda vanskeligere for de ungene som var utsatt for det man i dag kaller for omsorgssvikt.

Lars Olle Engaas hoppet bokstavelig talt inn i programmet og fortalte om seg sjøl. Oppvokst på et gårdsbruk på Etterstad, gått 7 år på Vålerenga skole og 10 år på søndagsskolen, med nærmest norgesmesterskap i dårlige skolekarakterer, men har likevel blitt et godt utdannet menneske. Med hjertet på rette sted – nemlig på Vålerenga!

Etter en liten pause fortsatte bokaféen. Et av historielaget eldste og mest populære medlemmer er Arne Mustad Sørensen. Han har hele sitt 82 årige liv bodd på Vålerenga, først i Strømsveien 13, senere på andre adresser.

Han var blant dem som ble smittet av tuberkulose i ungdomstida. For en tid siden begynte han å skrive om livet sitt, om oppveksten på Vålerenga, om skolegang og om hvordan det var å bli smittet av tuberkulose i ung alder.

Disse nedtegnelsene er blitt til et hefte med tittelen "For helse og arbeid", og er faktisk en historie om hvordan LHL ble til. Heftet er gitt ut av Landsforeningen for hjerte og lungesyke i forbindelse med foreningens 60-årsjubileum i år. Arne Mustad Sørensen var med på å stifte forløperen til LHL – Tuberkuløses hjelpeorganisasjon i 1943. Hildegun Dybdal ansatt i LHL, presenterte både Arne og heftet, og leste et stykke fra boka som omhandlet en spesiell behandling for å kurere tuberkulose.

Til slutt var det idrettens tur. VIF hadde 90-års jubileum i sommer og ga i den anledning ut ei bok som er kalt "Fra Sotahjørnet til Bohemen" med

Bjørn Arild Gjerdalen og Jarle Teigøy som forfattere.

Jarle Teigøy tok seg av denne delen av programmet. Han fortalte om boka og om spillere som hadde markert seg gjennom tidene. Det samme gjorde Grete Mosbakk, som først snakket om Thorleif Olsen's ("Toffa") innsats for VIF, og som litt senere også leste fra boka. Anders Krystad, tidligere leder av Klanen og ansatt i VIF, hadde flere historier å fortelle. Særlig fenget historien fra VIFs besøk i Istanbul deltakerne. Da ble det liv i salen. Det samme kan man si om reaksjonene da 75-årige Arild Andresen, tidligere keeper i VIF, tro til med den ene fantastiske historia etter den andre. Ikke minst da han fortalte om den gangen han som keeper henta ballen i skauen bak mål, men måtte betale for å komme inn på banen igjen. Da løfta taket seg.

Det var en meget glad og fornøyd Even Haugseth som kunne avslutte et kjempeflott arrangement. Det eneste vi ikke var fornøyd med var mangel på høyttaler i den røykfrie avdelingen. En sak vi dessverre ikke kunne gjøre noe med.

Björg Staal

43 år bak kolonialdisk

Forretningsdamen Marta Skjellum som har stått 43 år bak kolonialdisk, og selv hatt egen dagligvareforretning (gammelt foto over) i Ingeborggata en årrekke, husker godt den gangen Sotahjørnet var det store samlingssted i bydelen.

Vi mottar stadig materiale til historielaget

Gleden ved å være med i historielaget, er alle henvendelsene man får. Disse gjør seg forskjellige utslag med forskjellige resultater.

Vi har blitt kontaktet av Eva Ekstrøm, en særdeles oppegående og aktiv dame, som kunne gi oss en masse ting. Hun og mannen Kaare Ekstrøm var i mange år tilknyttet Jordal IF. Så generøs var hun at hun forærte en del av premiesamlingen klubben hadde hatt til historielaget.

Anne Arnesen lot oss få innsyn i farens (Henry Arnesen) utklippsbøker og minner. Han var også aktiv i Jordal IF både i sommer- og vinteridretter.

Videre ble vi kontaktet av Frode Andreassen, som ikke hadde noen tilknytning til Vålerenga. Men han hadde en unik dokumentasjon om produksjon av teglstein. Dette var en 8mm film han hadde tatt opp på Hovin teglverk på 1950-tallet. Dermed er vi i stand til å levendegjøre en produksjon som ikke mange har sett. Vi gleder oss til å vise denne på et medlemsmøte.

Fra Solveig Johnson New Jersey i USA har vi mottatt en mengde bilder, utklipp og dokumentasjon fra tidligere tider.

Dette er noen av bidragsytere som har vært så sjenerøse å la oss ta ansvar for verdifullt historisk materiale.

Henry Arnesen, en aktiv mann i Jordal IF Foto: Privat

Venninner holder sammen 67 år etter at de gikk ut av folkskolen på Vålerengen. Ingrid Olsen, Agnet Kristiansen, Tordis Odegaard-Jensen, Anne Kvernøer-Janssen, og vertinne Marta Skellum med telefonen til Washington. Bak Ingrid Halvorsen Amundsen og Selvig Larsen. Alle 81 år.

Fast venninne-treff etter 67 år

Hele 67 år har gått siden siste skoledag på Vålerengen skole. Og fortsatt holder disse 81 år gamle klasse-venninnene kontakt. To, tre ganger i året treffes de hjemme hos Marta Skellum.

Juletrekuler til besvær

Vi får av og til inn historier som har med jula å gjøre. På årets fotoutstilling fikk vi denne fra et av medlemmene våre, Karin Boklund (født i 1936). Hun vokste opp i Orknøygata 8 og var datter til Solveig og Kristian Enger. De hadde dermed Vålerenga skole som sin nærmeste nabo. Under krigen var det tyskerne som holdt hus på skolen, og jentene i Karins klasse ble derfor henvist til undervisning i prestegården. Av andre naboer husker hun også Hilmar og Miranda som bodde i Orknøygata 4. Han gikk under navnet "Vanntønna" hos barna i gata. Hilmar og Miranda var heller ikke særlig tyskervennlige etter 5 år med dem i nabolaget. Karin forteller videre fra gledesdagene i 1945:

"Jeg husker da freden kom. Da skulle tyskerne flytte ut av skolen. Nå snakker jeg om de vanlige soldatene. De dreiv og rydda opp i sakene, og noe ble hentet av nordmenn. Det var svære esker med ting som de lurte på om vi unga kunne ha glede av. John Berg fikk nytt munnspeil. Det jeg husker

aller best, var at vi fikk noen pappkartonger med tysk julepynt.

Oppi der var det flotte juletrekuler. Vi var jo bare vant til sånne i pappmasjè. Venninna mi Åse og jeg var så stolte da vi kom ut av skolen og gikk nedover Orknøygata med eskene.

Det var en søndag i -45. Vi skulle hjem med dem da vi så Hilmar og Miranda i vinduet i første etasje. De veide 100 kilo hver seg, så de fylte jo hele vinduet. -Hva er det dere har, ropte Hilmar. -Vi har fått julepynt, sa vi. Da banna dem og sverta og ba oss kaste dem i bakken. Jeg vil ikke fortelle alt her. Husker jeg ble så redd at jeg slapp en av de to eskene i bakken, og pang sa det. En annen mann fra Orknøygata sa: - Nå får du jaggu gi deg Hilmar, la nå disse unga få denna julepynten. Jeg redda en eske. Har sett maken som er blitt solgt på auksjon for gud veit hva. Nå har dattera mi fått de to siste som er igjen. Denne episoden glemmer jeg aldri, at Hilmar og Miranda var så rasende".

Nedskrevet av Bjørg Staal og Even Haugseth

Fint besøk til Vålerengen Kirke i 1909

Omskrevet kopi av artikkel i Dagens Nyt, midt-dagsutgaven tirsdag 4. mai 1909. Her skriver Christian Krogh om sin utflukt til Vålerengen kirke for å beskue Emanuel Vigelands kunst. Artikkelen er i gotisk skrift og denne kaller han "Fresco".

Sporvognen steg høyere og høyere.
Hvor er Galgeberg? Spør jeg konduktøren.
Der borte, sa han og pekte på et lite bebygget triangel mellom en korsvei. Det blå huset ligger akkurat der hvor galgen sto.

Det var et lite idyllisk hus med skodder, hvite gardiner og blomster i vinduene. Det så ikke ut som det hadde vært noen følelse av hva det var for en plass det befant seg på. Så dog måtte det da sikkert spøke der om natten.

Sporvognen steg videre.

Husene ble nå mindre og mindre, gikk over til å være av tre. Men havene foran dem ble større og større. I en av dem var det satt opp en gammel bestikklugar til lysthus.

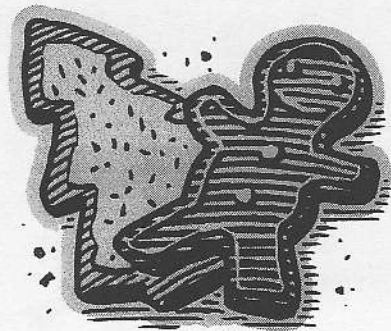
Jeg skal opp i kirken, sa jeg til konduktøren.

Da må De ut her. Forresten er det lørdag.

Ja, jeg vet det.

Det er ingen gudstjeneste, mener jeg.

Nei, nei!

Årgang 6 nr. 4

Et organ for
Vålerenga Historielag

Vålerenga Historielag

Hedmarksgata 2

0658 Oslo

Vålerenga Historielag på internett:

E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

hjemmeside: <http://home.c2i.net/vaalhist>

Møtekalenderen

Medlemsmøter 2004

9. februar medlemsmøte

15. mars årsmøte

26. april medlemsmøte

14. juni bydelsvandring

Kryss av på kalenderen.

"Et verk så gedigent at du ikke en gang behøver å elske Vålerenga for å bli trollbundet." – Aftenposten om boken "Fra Sotahjørnet til Bohemen"

Bøkene "Vålerenga – bydel med sjel", "Fra Sotahjørnet til Bohemen" og Historielagets flotte kalender for 2004 er selvsagt å få kjøpt. Direkte hos Vålerenga Historielag, eller hos Kafe Eno, Vålerenga Blomster, "Såpa" og i bokhandelen på Fyrstikktorget! Kalenderen koster kr 60,-. Bøkene koster kr 399,-.

Styret og arbeidsgrupper i Vålerenga Historielag

Leder: Even Haugseth
Nestleder: Bjørn Arild Gjerdalen
Kasserer: Bjørn Granlund
Sekretær: Bjørg Staal
Styremedlem: Laila N. Christiansen
Varamedlem: Arne Mustad Sørensen
Varamedlem: Unni Granlund

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf. 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf. 22 68 34 05

Idrettsgruppe – prosjekt om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjugruppe – intervjuer interessante mennesker

Kontakt: Bjørg Staal tlf. 22 61 40 33

Medlemsavisa vår

Kontakt: Laila N. Christiansen tlf. 22 67 46 75

